

Kulturpunkt.hr

TEMA NAJAVE NATJEČAJI KULTUROSKOP PODCAST GALERIJE ENGLISH

ABECEDA NEZAVISNE KULTURE

PRETRAŽI

TEMA

Regionalne metamorfoze kritike

Razgovor u sklopu skopskog festivala kritičke kulture KRIK posvećen stanju kritike u regiji upozorio je na promjene političkog, medijskog i tehnološkog konteksta današnje kritičarske prakse.

Piše: Lujo Parežanin

FOTO: KRIK - festival za kritička kultura / Facebook

Nakon sažetog, petodnevnog izdanja iz 2017. godine, ovogodišnji se, treći po redu skopski "festival kritičke kulture" KRIK u organizaciji udruge Kontrapunkt protegnuo na gotovo mjesec dana, nudeći razveden i slojevit program sastavljen od filmskih temata, predavanja, kritičarskih radionica, tribina i drugih događanja. Ovakva ambiciozna sadržajnost djeluje ohrabrujuće imajući u vidu da se od zadnjeg izdanja KRIK-a promijenio i kulturnopolitički kontekst – i to, dakako, nagore. Jer kratki je period optimizma koji je nastupio dolaskom nezavisnog Roberta Alađozovskog na mjesto ministra kulture abortiran prvom sljedećom prigodom kada je aktualnom premijeru **Zoranu Zaevu** bilo potrebno kupiti parlamentarnu stabilnost u iščekivanju raspleta apsurdnog problema makedonskog imena. Zaev se s tim ciljem u travnju ove godine dao u restrukturiranje vlade, zbog čega mu je zatrebala podrška **Gašijeve** frakcije albanskog Pokreta Besa, koja raspolaže trima zastupnicima u makedonskom parlamentu. Zauzvrat je moralo biti žrtvovano jedno ministarsko mjesto, a Alađozovski se u takvoj situaciji pokazao kao idealan kandidat za odstrel – politički nebitan, na čelu najmanje atraktivnog resora, Zaev ga se mogao praktički riješiti a da to nitko ne primijeti, ne računamo li marginalizirano polje nezavisne kulture. Iako je Alađozovski ostao dijelom Zaevljeva kabineta u svojstvu savjetnika, šteta je učinjena: makedonska je kultura ostala bez iznimno pozitivnog ministra u kontaktu sa suvremenim kulturnim i umjetničkim praksama, a na njegovo je mjesto

IZDVAJAMO

KULTUROSKOP Kritika
Priče i tišine zagrebačke queer povijesti

Usmeni spomenik, Anica Tomić

KULTUROSKOP Tekst
Usprkos pothranjenosti i marginalizaciji

Osječka nezavisna kulturna scena

KULTUROSKOP Tekst
Digitalna kultura: kapitalizam bez duha

Digitalna ekonomija, digitalna kultura

KULTUROSKOP Kinemaskop
Priča nijemog lica

Tsai Ming-liang, Tvoje lice, HRFF

KULTUROSKOP Kinemaskop
Film je umjetnost, ali i – industrija

Dalija Dozet, CIRCLE 2018.

NEWSLETTER

Ako želite primati izbor aktualnih informacija iz područja kulture, medija i društva, prijavite se na naš newsletter.

Prijavi se

KULTURPUNKT PODRŽAVA

NAJAVE Izložba
Proročki nagovještaji društvenih promjena

Galerija Nova, 21. studenog - 2. veljače

NAJAVE Festival
Posvuda, samo strojevi

Device_art, Strojevi nisu sami, Zagreb, Rijeka, 18. prosinca - 3. veljače

KINEMASKOP

ABC NEZAVISNE KULTURE

Priča nijemog lica

U filmu Tvoje lice tajvanski redatelj Tsai...

Film je umjetnost, ali i – industrija

O CIRCLE Women Doc Acceleratoru, prvoj...

Top 25 najboljih serija 2018.

Zlatno doba televizijske produkcije nastavilo se i...

Film se još uvijek smatra kulturnim dobrom

S Kinoraminom producenticom Anicom Jurić Tilić...

Naličje njemačkog liberalizma

Šokiran vlastitom dijagnozom štetnih posljedica...

došao **Asaf Ademi**, bivši makedonski veleposlanik u Danskoj i direktor u IT kompaniji Inscale, čovjek čija biografija ne nudi nikakve znakove doticaja s kulturnim poljem.

U jeku takvog se koraka unatrag održao, dakle, i ovogodišnji KRIK, a priliku za širi govor o jugoslavenskom kontekstu i usporedbu situacije u Makedoniji s onima u Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji – ni po čemu pozitivnije – ponudilo je predstavljanje dvaju zbornika *Opasno čitanje: Pojmovnik književne kritike* i *Upomoć, pročitali smo knjigu! Klinički pojmovnik kritičkog čitanja*. Predstavljanje je popraćeno razgovorom *Kritičar u regiji* u kojem su uz autora ovog teksta sudjelovali **Luka Ostojić** i **Miljenka Buljević** iz udruge Kulturtreger, **Vesna Milosavljević** s portala SEEcult.org, **Dušan Dovč** i **Miha Kelemina** iz SCCA-Ljubljana, **Elena Veljanovska** i **Iskra Gešoska** iz Kontrapunkta, uz moderiranje **Nikole Gelevskog**, glavnog urednika portala Okno.mk.

Objavljeni u izdanju partnerskih udruga Kurziv, nakladnika portala Kulturpunkt.hr, i Kulturtreger, nakladnika Bookse.hr, komplementarne su to publikacije posvećene nizu problema/pojmova važnih za književnu kritiku. Zbornik *Opasno čitanje: Pojmovnik književne kritike* uredili su Miljenka Buljević i Luka Ostojić, a u njemu su okupljeni tekstovi **Katarine Luketić**, **Dinka Krehe**, **Mirnesa Sokolovića**, **Nađe Bobičić**, **Miroslava Mićanovića** i **Vladimira Arsenića**. Drugi, "opušteniji" *Klinički pojmovnik* autorski je pak zbornik Luke Ostojića, odnosno njegovog "literaturoterapeutskog" alteg-ega **dr. Ostojića** koji je od 2008. do 2014. godine za portal Booksa.hr pisao osobite kolumne u formi pisama čitatelja popraćenih Doktorovim mudrim savjetima.

Ovakav susret tematski, žanrovski i stilski šarolikih perspektiva u razgovoru se pokazao izuzetno poticajnim za zahvaćanje različitih razina književne i umjetničke kritike i njihovog konteksta. Govoreći o poticaju za svoj iščašeni pristup Ostojić je istaknuo potrebu za odmakom od akademskog govora o književnosti, koji smatra zasićenim često nekomunikativnim teorijskim aparatom, pa je lik Doktora i za njega imao "terapijsku", oslobađajuću funkciju. Izmjestivši se u humorističnu situaciju "literaturoterapije" Ostojić je nastojao otvoriti prostor između dvaju ekstrema: potpunog odbacivanja svakog značaja književnosti s jedne i paralizirajuće "smrtne ozbiljnosti" kojom joj se pristupa u akademskom kontekstu s druge strane. Nadovezujući se na pitanje komunikativnosti kritike, Ostojić se dotaknuo i stilske suhoparnosti mladih kritičara, kao i bijega u opis "objektivnih" značajki djela, koje smatra povezanima sa zazorom od zauzimanja vlastite kritičke pozicije, uzrokovanim podcjenjivanjem kritike u širem kulturnom kontekstu. Booksa u tom smislu nastoji potaknuti svoje autorice i autore da u fokus stave tekst, kontekst, ali i vlastito iskustvo iz kojeg pristupaju djelu. Ono što je zajedničko tekstovima uvrštenima u zbornik *Opasno čitanje*, smatra Ostojić, ideja je da ne postoje "objektivne i svestremenske osobine kritike", nego da je ona "nestabilna i fragilna" te da se prilagođava tekstu, kritičaru i kontekstu u kojem on ili ona piše.

Buljević se pak osvrnula na širi medijski i politički okvir u kojem platforme poput Bookse, Kulturpunkta i drugih neprofitnih medija nastoje ponovno afirmirati kritiku tijekom posljednjih 10 godina, upozoravajući pritom na pesimističnu stvarnost raspada *mainstream* medija i sužavanja prostora u kojem je takvo što moguće. Svejedno, Buljević smatra da prostor koji se proizvodi suradnjom među nezavisnim portalima, kritičarima, organizacijama u kulturi i drugim akterima predstavlja vrijednu osnovu za razvoj i osnaživanje kritičkog pisanja u regiji.

Vesna Milosavljević je upozorila na nedostatak sredstava za kritičarsku edukaciju i proizvodnju, koji dovodi do toga da čak i uspješni regionalni projekti poput *Criticize This!* ne mogu ostvariti produkcijski kontinuitet. Milosavljević se dotaknula i promjena medijskog i tehnološkog okvira koje pred kritiku postavljaju izazov nove publike sve više okrenute društvenim mrežama i multimedijalnim sadržajima poput podcasta, vlogova i sl. U tom je smislu kao dobar odgovor istaknula projekt *Kritika na delu* koji SEEcult provodi u suradnji s Nezavisnim filmskim centrom Filmart iz Požege u Srbiji. Riječ je o seriji videokritika u kojima gostuju ugledni kritičari vizualnih umjetnosti, a zanimljivost takvog formata potvrdio je zadnji ciklus posvećen Oktobarskom salonu koji je, kako navodi Milosavljević, imao odjeka u *mainstream* medijima poput RTS-a, *Nedeljnika*, *Vremena* i nekih dnevnih novina. Uspjeh *Kritike na delu* navodi na zaključak da novi kontekst priziva sve veće okretanje drugačijim, možda i kraćim formatima koji će biti prilagođeniji tipovima pažnje oblikovanim društvenim medijima i digitalnim platformama.

FAKTOGRAFIJA

Afan Droković: Rast povlašćenih mirovina samo je rezultat usklađivanja

Hoće li željeznice moći apsorbirati najavljeni "investicijski bum"?

Vlada je deklarativno opredjeljena za otvorenu vlast, ali iskustvo Mozaika veza

Više na www.faktograf.hr (<http://faktograf.hr>)

MEDIJSKI PARTNERI

booksa.hr

BETON

buka

EUROZINE

LIBELA^{RSD} MONDE diplomatique

Lupiga

INFO ZONA

Katapultur

MUF

NOVOSTI HOBOTIA

PLATFORMA ZA HRVATSKU VLADAVINE PRAVA

RAD100:STUDENT

SLOBODNI FILOZOFSKI

TELEVIZIJASTUDENT

VIZ KULTURA

VOX FEMINAE.NET

zarez

Na digitalni život kritike nadovezala se i Buljević koja je problematizirala kakofoniju kritičkih glasova i fragmentiranost internetskog govora o književnosti. Također, Buljević smatra da se kritičko pisanje mora izboriti za važnost pored svođenja reakcije na sadržaj na *like* i *dislike*, a u oba je smisla ključna uspostava šireg kritičarskog foruma unutar kojeg će biti moguće čuti pojedinačne glasove.

Dušan Dovč je ukratko oslikao slovensko iskustvo književne kritike navodeći da produkcija i dalje postoji, ali da dijalog ostaje uglavnom među užom publikom. Kritička diskusija, navodi, u medijski se mainstream probija isključivo logikom skandala i svjetonazorskih sukoba. Kao apsurdan primjer sistemskog odnosa prema kritici istaknuo je politiku Ministarstva kulture koja od prijavitelja za potporu zahtijeva da prilože dvije kritike svojeg rada, što se u uvjetima u kojima ne postoji javna potpora kritičarskoj produkciji pokazuje kao ciničan zahtjev.

Takav detalj uklopio se u niz dojmova o lokalnim kulturnim politikama u regiji diktiranima s jedne strane okvirom europskih fondova, a s druge nacionalnim politikama štednje koje podjednako degradiraju umjetničku praksu i kritiku koja bi ju trebala pratiti. Razgovor održan u sklopu KRIK-a tako je još jednom potvrdio dubinsku srodnost regionalnih kulturnih polja kao prostora obilježenog istim sistemskim pritiscima neovisno o njihovim različitim obličjima i intenzitetima. No isto tako je on potvrdio i pozitivnu stranu te srodnosti – onu koja omogućuje suradnju među poljima, uvijek, pa makar i prešutno utemeljenu u povijesnom iskustvu zajedničkog, na solidarnosti utemeljenog kulturnog prostora.

Objavio/la [Lujo \[at\] kulturpunkt.hr](#) 04.01.2019

TAGOVI

KRIK - FESTIVAL KRITIČKE KULTURE KONTRAPUNKT ROBERT ALAĐOZOVSKI LUKA OSTOJIĆ
MILJENKA BULJEVIĆ DUŠAN DOVČ ISKRA GESHOSKA ELENA VELJANOVSKA
VESNA MILOSAVLJAVIĆ NIKOLA GELEVSKI MIHA KELEMINA

VEZANE VIJESTI

Podcrtavanje nebitnosti kulture

Piše: Lujo Parežanin

Smjena makedonskog ministra kulture Roberta Alađozovskog u okviru političkih trgovina oko restrukturiranja vlade po svemu sudeći znači kraj pozitivnih pomaka koje je donio njegov dolazak.

Kritika u tranziciji

Piše: Lujo Parežanin

Drugo izdanje skopskog festivala kritičke kulture *KRIK* našlo se između potrebe za povratkom tradicionalnoj kritici i novih oblika kritičkoga pisanja.

Nije zlato sve što sja

U Makedoniji, suvremenoj umjetnosti preostaje tek gerila.

TEMA NAJAVE NATJEČAJI KULTUROSKOP PODCAST GALERIJE ENGLISH

ABECEDA NEZAVISNE KULTURE

PRETRAŽI

Rad portala Kulturpunkt.hr Podržavaju: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske; Grad Zagreb; Hrvatski audiovizualni centar; Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija (AEM)

Hrvatski audiovizualni centar
Croatian Audiovisual Centre

Agencija za elektroničke medije
Agency for Electronic Media

Pratite nas!

Ovo djelo je ustupljeno pod Creative Commons licencom Imenovanje - Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Croatia. Tekstove objavljene na Kulturpunktu možete slobodno kopirati, prenositi i uređivati uz obavezno jasno istaknuto ime autora i izvor članka te uz uvjet da ga potom sami ne zaštićujete autorskim pravom.

in   cp